

Asztalos lett az asztma ellenére

A SORS AZ Ő MESTERE

Baudentisztl Ferenc

Bartha Lajos nyáron elsöre még visszautasította megkeresésünket, mivel nem szívesen tért volna vissza még egy újságcikk erejéig sem a nyilvánosság elé. A saját életútjára visszatekintve, idővel mégis meggondolta magát. Hiszen ő is mindig úgy jutott egyről a kettőre, hogy voltak példaképei. Olyan (szak)emberek, akikre felnézett, akik a munkájukkal és/vagy az életükkel irányt mutattak. Arra gondolt, hogy talán az ő személyes története is hathat a fiatalabb generációra.

Bartha Lajos Erdélyben, Sepsiszentgyörgyön született 1981-ben. Egy székely gyerek, akinek mindig voltak példaképei. Az első a nagyapja, aki kikapcsolódásként imádta az erdőt járni, ahonnan rendre faággal vagy gyökérrel tért haza. Ezeket aztán – ha ideje engedte – szívesen és szível-lélelkel farigcsálta, unokájának is nagy-nagy örömére. – Talán még 5 éves sem lehettem, amikor elcsentem az egyik vésőjét és megpróbáltam utánózni a tőle látott mozdulatokat. Ezt észrevéve, szívesen taníttatott. Édesanyám vágódeszkái bánták a lelkesedésemet, melyeket „rongyosra faragtam”. Sajnos, a nagyapám 1993-ban elhunyt, a sufniból előkerült szerszámokra persze azonnal szemet vettem. A nagyapám iránti tisztelet mellett azért is, mert az asztalosszakmára akkor már célként

Lajos (csíkos pulóverben) a példakép nagypapa – és nővére, valamint unokatestvére – társaságában

” Egy székely gyerek, akinek mindig voltak példaképei. Az első a nagyapja, aki kikapcsolódásként imádta az erdőt járni, ahonnan rendre faággal vagy gyökérrel tért haza. Ezeket aztán szívesen és szívvel-lélekkel farigcsálta, unokájának is nagy-nagy örömére.

tekinttem. Ebben egy sepsikőröspataki faragómesternek, Szántó Laci bácsinak is komoly szerepe volt, aki a sepsiszentgyörgyi Tanulók Házában gyerekeket oktatott. Köztük engem, akivel egy kirakodóvásárban találkozott, mert neki is feltűnt, hogy milyen csodálattal nézegettem a faragott tállait és domborműveit. Elhívott a szakkörbe, megtanított faragókéssel alkotni, onnantól én minden este akkor mentem haza, amikor bezárt a kultúrház. Eljött a pályaválasztás ideje. Lajos számára nem volt kérdés, de az

asztmája és a házi orvos megálljt parancsolt az álmoknak. – A sok por miatt egyáltalán nem javasolta az asztalosságot, s mivel édesanyám – aki a széltől is óvott – rá hallgatott, műszaki rajzra írtak be. Ezt azonban három hét után otthagytam és egy barátom unszolására autóvillamossági szerelőnek tanultam tovább. Persze, kedvem, meg közöm ehhez sem volt – s azóta sincs. A tanulmányok mellett továbbra is faragtam, s az abbéli tudásomban bízva, magam is belevágtam egy magyarországi kalandba. A

kilencvenes évek második felében sok erdélyi magyar próbálkozott az anyaországi élettel, én sem akartam kimaradni a jóból. Ám eleinte nem volt jó, csak tengődtem. Parkban aludtam, meg munkásszállón, visszagondolva már nem is tudom, hogyan maradtam életben. Aztán a véletlen a Promontorbor Szőlő és Borgazdasági Rt.-hez vezetett, ahol Gágány Tibor vezérigazgató a turizmusra építve szerette volna feldobni a birtokot. Örültem a szinte utolsó pillanatban felkínált lehetőségnek, amely ráadásul a faragó tudásomra

” Lajos a fafaragás, az esztergályozás és az asztalosság után új dologba fogott. – Mivel ácsmunkára kerestek munkaerőt, így „azzá váltam”. Azelőtt soha nem dolgoztam építkezésen, de végül is tetszett, ezzel a munkával sem volt problémám.

is épített. Egy erdélyi barátommal így nem csupán mindeneként dolgoztam, de faragtam is. Rengeteg hordót faragtunk és újíttunk fel, köztük a világ második legnagyobb boroshordóját, amit a Magyar Állami Pincegazdaság megrendelésére még 1927-ben készítettek Szent István király tiszteletére. Az 53.553 literes hordónak már csak az eleje van meg, azt utoljára 1999-ben még én restauráltam. Szép időszak volt az életemben. Erdélyben tanultam,

közben heteken át Magyarországon dolgoztam... Meg közben Sepsiszentgyörgyön is, ahol egy esztergályos cégnél, a Dominogalerii Srl.-nél foglalkoztattak. Túlzás nélkül mondhatom, hogy az egyik legjobb esztergályos voltam, ám amikor közúti balesetet szenvedtem, lekezelően bántak velem, így – egy év után – kiléptem. Ebben a szakmában egyébként Túri Alfréd az egyik példaképem, aki egyszer meghívott a magyar faesztergályosok országos találkozójára, ahol egy fantasztikus csapatot ismerhettem meg, közülük külön még Medvegy János és Szabó Dezső nevét említeném meg. Magyarországon a borászatot Bicske követte. Lőrinczi Domokos fafaragó hívta, hogy próbálja ki magát nála. – Őt nagyon tiszteltem, szuper ötletei voltak, nagyon jól belelátott a fába. Nála két évet töltöttem. Otthon

beiratkoztam faipari képzésre. Közben az a megtiszteltetés ért, hogy az ismeretlenül is nagy példaképnek tartott Gecse Sándor befogadott a műhelyébe. Az ugyancsak háromszéki szakember egyszerűen nem tudott hibázni, csodaszép dolgokat faragott és esztergált. Tanított, biztatott, a barátjává fogadott. Büszke vagyok arra, hogy azóta is nagyon jó barátságban vagyunk. Amikor azon gondolkodtam, hogy az álmaim miatt mégis talán vissza kellene mennem Magyarországra, átadta nekem a műhelye kulcsát, azzal a mondattal: történjék bármi, ide bármikor visszajöhetsz. Ezzel hatalmas lelkieköt adott az újabb magyar „kalandhoz”. Lajos a fafaragás, az esztergályozás és az asztalosság után új dologba fogott. – Mivel ácsmunkára kerestek munkaerőt, így „azzá váltam”. Azelőtt soha nem dolgoztam építkezésen, de végül is tetszett, ezzel a munkával

sem volt problémám. Másfél évet dolgoztam így, majd arra gondoltam, hogy az asztalosbizonyítványomnak is hasznát kellene venni, ezért ilyen céllal böngésztem a hirdetési újságokat. A Rex-Plus íves bútorok készítésére keresett jó kézügyességű asztalost. Nagyon szép évtizedet töltöttem el a Máté Sarolta vezette cégnél, ahol gyorsan vezető asztalossal nőttek ki magam. Rengeteget dolgoztunk, izgalmas és érdekes feladatokban vehettünk részt. Ösztönzőleg hatottak az új kihívások, melyek elsősorban a dizájnrendeket felforgató Orange Cube által tervezett látványpultok megvalósítását jelentették. Közben szerettem volna faipari mérnöki diplomát is szerezni, ám a cégnél válaszut elé állítottak, és én a munkát választottam. 2010 után azonban minden megváltozott: a családi vállalkozás élén váltás történt, s már nem éreztem magam annyira megbecsültnek, a szakmai tudásom is háttérbe szorult. Amikor hangot adtam a bizonytalanságomnak, kirúgtak. S bár az utolsó évek ugyan nem alakultak kedvezően, ezzel együtt a Rex-Plus mérföldkő volt az életemben.

2014 januárjában így ismét munka nélkül maradt, jó egy hónappal később azonban – az egyik gyerekkori barátjának invitálására – már Svájcban próbált szerencsét. Az indulás itt sem volt kedvező, szinte az

összes megtakarított pénzét felélte, mire a rengeteg elküldött önéletrajz egyikével célt ért. Roger Kellertől, az Adecco helyi irodavezetőjétől kapott pozitív visszajelzést és időpontot egy személyes interjúra. Ő azóta is nagyon jó barátja és tanácsadója. – Jól elbeszélgettünk, bár munkáról alig esett szó, Erdélyről viszont annál több. Mint kiderült, a dédnagymamája ott élt, a nagymamája sokat mesélt róla, ezért hallgatta szívesen most is az erdélyi történeteket. Miután megköszönte a látogatásomat, megígérte, hogy másnapra szerez munkát. Így is lett. Bár csak egy hónapra szólt a megbízás egy építkezésen, az ácsmunkát szívesen végezte. Gondot csak az okozott, hogy gyorsan teltek a napok és a hetek. Mikor letelt az egy hónap, a munkaadóm megnyugtatót: van egy nagyon jó barátja, aki Liechtensteinben restaurátorként dolgozik, vele nagy dolgokat vihetek majd végbe.

Így hét és fél évet dolgoztunk együtt Sigi Korner restaurátor, asztalosmesterrel. Több száz éves gerendaházak mellett minden fából készült tárgyat rekonstruáltunk. Dolgoztam a miniállam szinte valamennyi templomában, restauráltam a vaduzi vasútállomás mindkét épületét, a hercegi kastély kapuját, a balzersi várban folyamatos restaurációs, karbantartási munkákat végeztem, ahogy a liechtensteini nemzeti múzeumban is állandó restaurációs megbízásaim voltak, de régi Rolls-Royce, illetve Bentley luxusautók faelemeinek pótlását és javítását is végeztem. Imádtam a munkát, tiszteltem a munkaadómat, akivel szintén úgy

” Dolgoztam a miniállam szinte valamennyi templomában, restauráltam a vaduzi vasútállomás mindkét épületét, a hercegi kastély kapuját, a balzersi várban folyamatos restaurációs, karbantartási munkákat végeztem, ahogy a liechtensteini nemzeti múzeumban is állandó restaurációs megbízásaim voltak, de régi Rolls-Royce, illetve Bentley luxusautók faelemeinek pótlását és javítását is végeztem.

váltunk el egymástól, hogy hozzá bármikor visszamehetek.

Bartha Lajos a napokban új munkába kezdett. Egy lakásokat tulajdonló cégnek, az Axalo Immobilien AG-nek dolgozik, hogy bérbeadás és értékesítés esetén a szükséges felújításokat elvégezze. – Afféle asztalosgondnok vagyok, a bútorok beszerelésétől a padlócsereig, minden hozzám tartozik. Emellett a seveleni bérlakásunknál is a társasház házmestere vagyok, s közben továbbra is művészkedek. A faragással továbbra sem álltam le, Rajnából gyakorta hozok alapanyagot. Az öt és fél éves Ádám fiam is érdeklődik a fafaragás iránt, van hozzá kézügyessége. A kisebbik gyermekünk, Martin három és fél éves. Értük is dolgozom, hogy anyagi biztonságban tudjam a családom. Álomom, hogy egyszer majd megfelelő anyagi háttérrel rendelkezek ahhoz is, hogy a fafaragásból éljek, s hogy megismertessem az itteniekkel is, ennek köszönhetően milyen csodás alkotások születhetnek.

A beszélgetés végén megemlíti az Érdén élő Czibalmos István nevét

is, aki ugyancsak Erdélyből származik. – Szakmai kapcsolatból váltunk igaz barátokká. Sokszor rávilágított arra, hogy mit hogyan csinálna, s ezzel gyakorta utat mutatott. A fiataloknak is azt üzenném, hogy a céljaik elérése érdekében ne hagyják magukat másoktól befolyásolni, s tudjanak nemet mondani, ugyanakkor hallgassanak az idősebbek véleményére és tanácsaira, ahogy végeredményben engem is ez vitt előre. Az asztma miatt az asztaloságtól eltöltő házi orvos is sokat tett az egészségemért, hiszen a munkám során, a por ellen mindig viseltem maszkot. A jövő asztalosainak arra hívnám fel a figyelmét, hogy ha a szakmájukat szívesen végzik, akkor az nem a munkájuk, hanem életük szórakoztató része lesz. A problémáim, a gondjaim elől mindig a fához menekültem. S bár a rovat címe „Mesterportré”, nem vagyok mester. A sors az én mesterem. A sors, amely attól tartok, hogy az életkorukból adódóan lassacskán elveszi mellőlem a példaképeimet, a barátaimat... Mindazokat, akiknek életem alakulását köszönhetem. ■

